

(Политика, 4. 7. 2011)

Партизани и четници поново су на ногама, опет се држе страже, овога пута на Ади Циганлији, где је недавно откривено место ликвидације генерала Драже Михаиловића. Припадници Субнора, ратни ветерани, похитали су ових дана на „београдско море” како би лично надзирали ексхумацију убијених официра и министара Равногорског покрета и владе Милана Недића, показујући да ривалитет звезде и кокарде и даље траје.

Тим поводом у редакцији „Политике” гостовали су сведоци историје, бивши начелник Генералштаба ЈНА генерал Стеван Мирковић (84) и председник Удружења припадника Југословенске војске у отаџбини прим. др Душан Ђукић (80), који се, пратећи оца, генерала Светомира Ђукића, придружио четничком покрету, а последњу половину године, све до маја 1945, провео је непосредно уз Драгољуба Михаиловића.

Иако имају сасвим супротне погледе на кључна дешавања 20. века, обојица се слажу у погледу југословенства. А када је разговор завршен, заједно су отишли једним таксијем, препирући се, ипак, јер су обојица желела да плате рачун.

Политика: Да ли мислите да је могуће помирење између четника и партизана?

Ђукић: Упознао сам те људе док сам био са оцем 1943. године, јер се он као пензионисани генерал ставио на располагање Дражи Михаиловићу. То нису били острашћени, острвљени непријатељи партизана. Они су били трезвени, активни официри, није било те следе мржње коју сам ја приметим код партизана када смо

ухваћени. Код партизана није било шансе за неко помирење, док се са четничке стране то говорило. Дакле, помирење да, али с друге стране је одбијање.

Мирковић: Помирење је давно извршено. Краљ Петар Други разрешио је Дражу Михаиловића дужности начелника Врховне команде. Важније је, међутим, што је млади краљ у говору 12. септембра 1944. године преко Радио Лондона позвао Србе, Хрвате, Словенце да се уједине и приступе народноослободилачкој војсци под маршалом Титом. Он се обраћа и четницима и поручује да сви они који се ослањају на непријатеља, против интереса властитог народа, који се не одазову овом позиву, неће успети да се ослободе издајничког жига. Краљ Петар позива на помирење.

У мом воду у Крајишкој бригади, када смо кренули на Сремски фронт, половину смо чинили ми омладинци, а половина људи који су били у четничким јединицама и који су на овај позив ступили у партизане. То је било помирење, помирење у борби, ја сам био на Сремском фронту са човеком који је био четник.

Ђукић: Енглеска војна обавештајна служба СОЕ, са седиштем у Каиру, која је била састављена од комуниста, предратних чланова партије, слала је такве дезинформације. Мост у Вишеграду, на пример, Армстронг, који је био савезнички официр код Драже, лично је срушио, а увече јавља Радио Лондон да су партизанске снаге ослободиле Вишеград. Телеграми које је Дража слао влади уопште нису долазили до наше владе или су долазили петнаестодневно. То је била смишљена акција. Све то је сада обелодањено када су архиви отворени. Према тој пропаганди, једини борац против окупатора био је Тито, а Дража је био сарадник Немаца.

Политика: Верујете ли да су на Ади Циганлији пронађени Михаиловићеви посмртни остаци?

Ђукић: Не. Чуо сам да сте ви рекли, генерале, да те кости можда припадају неком римском легионару. Јесте ли ви заборавили 1914. и 1915. годину, које су борбе вођене на Ади Циганлији? И колико је Срба ту погинуло? Па где нађосте кости легионара? Не знам како вам се то омакло.

Мирковић: Није ми се омакло, хтео сам да кажем да се ту људи сахрањују вековима, још

Пише: Стеван Мирковић, Душан Ђукић
понедељак, 04 јул 2011 11:32

од римског доба. Гробница где су Дражине кости не постоји. Суђење Михаиловићу је почело 10. јула 1946. године, 15. јула завршено, он је осуђен на смрт, стрељан...

Ђукић: Сутрадан, имао је право жалбе 16 сати.

Мирковић: Има то све у архивама. Информација коју смо сви ми онда добили то је да су Дражини посмртни остаци спаљени, а пепео расут. То је учињено на основу резолуције Уједињених нација, чији смо били члан, донете на 32. заседању којом се обавезују чланице УН да се посмртни остаци ратних злочинаца не сахрањују него кремирају. То је судбина и с Дражом. Залуд га траже.

Ђукић: Ово што говори генерал о поступању с посмртним остацима, то је стара школа. Рецимо, Илија Бирчанин, четнички војвода из Балканских ратова, умро је у Сплиту 1943. године. И када су такозвани ослободиоци дошли 1944. у Сплит, они су га ископали и бацили у море. Поступак је ископати, уништити посмртне остатке четника, да ли да се спали или да се самеље, свеједно. Ја мислим да на Ади није Дражин гроб, све је то уништено, растурено, али без обзира, на то, нека симболика треба да буде.

Политика: Мислите на споменик на том месту?

Ђукић: Да.

Мирковић: Апсолутно сам против те идеје, чак ни онај камен крајпуташ Михаиловић није заслужио. Није био човек од акције, није се борио, зато су га Енглези одгурнули. Пошто је Дража у јавности фигурирао као борац, они се досете и поставе му задатак да поруши два моста 15. јануара 1944. године. Он то није могао да уради, тај велики војсковођа. По неким подацима, он је почео да формира југословенску војску у отаџбини маја 1941, а завршио је крајем 1943. и она је бројала, у то време, близу 500.000 уписаних војних обвезника и око 50.000 наоружаних бораца. Та велика сила није могла да поруши два моста. Та војска је Други светски рат преспавала, прележала. Он је више Срба убио него Немци. То је човек који нема никаквог успеха, резултата. Уосталом, коме се предао командант немачких трупа на југоистоку, Александер Лер, Дражи или Титу?

Ђукић: Што се тиче аустријског каплара, касније маршала Броза, и његових војничких способности, чуди ме да ви као школовани војник уопште о томе можете говорити. Сва његова стратегија се састојала у томе да се опколи борбеним јединицама да би сачувао себе. НОБ се састоји од четворогодишњег бежања од Немаца. Што се тиче мостова, пристао је Дража да их дигне у ваздух, то је била једна проба да се елиминише Михаиловић, он је пристао, само је тражио експлозив, али нису му дали. Прошли су и партизани из Босне целу пругу, мостове, нигде нису ни пијук заболи, ишли су само да се с Русима састану и уђу у Београд с њима. Те велике битке за време рата које се уче у школи, то су катастрофе због Брозове војничке неспособности.

Мирковић: Можемо ми да причамо фрагменте и сећања, али факта су факта. Тај, по вама неспособни маршал, 1945. године се налази на споју две велике армије, Црвене и англосаксонске. Војска коју је Тито формирао, око 800.000 људи, везује та два фронта. Тито је био спреман, он се за то припремао. Дража, с друге стране, бавио се формирањем војске, а као начелник штаба бавио се, поред осталог, разрадом тактике да се врше неприметне саботаже према окупатору. Сам Михаиловић је више пута изјавио да није дорастао том тренутку.

Политика: После рата су се десила хапшења, суђења, ликвидације политичких противника. Да ли мислите да то може да представља препреку у помирењу?

Ђукић: То нису била никаква суђења то су биле фарсе, укључујући и суђење генералу Михаиловићу. Реч је о геноциду над Србима. О томе је писала професорка Смиља Аврамов, о гробницама насталим после заузимања Србије од стране партизана. Не постоји у Србији ниједан градић који нема своју јаму. Била је акција да се оне открију, али то се не ради. Ово што се као тражи Дражин гроб, то је замазивање очију јавности. Да је процесуиран геноцид над Србима у Хрватској 1945. године, питање је да ли би и дошло до рата у Босни, Сребренице, за шта генерал опет криви Дражу. Њему је за Сребреницу крив Дража и кокарде. Па та кокарда нам је сада на застави, а због те кокарде се некад добијао метак у чело.

Мирковић: Прича о репресији 1944. године је велика лаж, после 12. септембра и краљевог говора. Било је репресије, али од стране одметника, четника и усташа, преко 20.000 одметника је било 1945. године. Око 200.000 људи је изгубило грађанска права 1945. године, али они су наставили да шире мржњу, ону из времена рата. Партизани су хватали и судили зликовце, а не поштен свет. Глупости су приче да су то била суђења идеолошким противницима. Јонић, на пример, министар просвете у Недићевој влади, осуђен је на смрт стрељањем, а он је позивао да се партизани утамане, био је ратни

злочинац.

Политика: А зашто је тај Јонић ликвидираан? Због те изјаве?

Мирковић: Зато што је био ратни злочинац!

Политика: Па шта је урадио?

Мирковић: Нећу ја вама сад објашњавати, узмите листу ратних злочинаца... Он позива да се „утамане”. Такве смо ми јурили, а не поштен свет. Авној је 21. новембра 1944. донео закон о амнестији, којим су амнестирани сви припадници ЈВО и хрватски и словеначки домобрани. И ту су направљени неки изузеци, који се односе на Српску државну стражу, љотићевце, усташе... После тога Владислав Рибникар упућује писмо Титу у коме га обавештава да је расположење у Београду после амнестије изванредно. И додаје: „Сви смо овде помало шуровали с Немцима“. Подсећам да је 9. маја 1945. немачки командант у Југославији генерал Лер потписао капитулацију немачких трупа, чувене групе армија Е. Лер се предао код Дравограда и доведен је у Београд, где је осуђен на смрт због бомбардовања Београда 1941. године.

Ђукић: А да ли је суђен онај који је на Ускрс, 16. априла 1944. године бомбардовао Београд, када је изгинуло више људи него 6. априла 1941?

Мирковић: То ви боље знате, то су ваши савезници...

Ђукић: То је Коча Поповић наредио, тражио.

Мирковић: То није тачно!

Ривалитет звезде и кокарде

Пише: Стеван Мирковић, Душан Ђукић
понедељак, 04 јул 2011 11:32

Ђукић: То је ноторна, позната ствар да је Коча с Меклином уживао када су бомбардовани Лесковац, Ниш, Београд. Ви морате знати да је тако било.

Мирковић: То није тема. Шта ви мени причате о томе, ја сам доживео то бомбардовање, држао плех изнад главе.

Ђукић: Увече после бомбардовања Београда, Радио Лондон је јавио да су савезничке снаге извршиле ваздушни напад на Београд с толико и толико апарата, и бацили толико тона бомби. И да је било је по налогу врховног партизанског штаба.

Мирковић: Ма, то није тачно.

Ђукић: Ја сам то лично слушао на Радио Лондону. Ви сте држали плех, а ја сам слушао радио. И то је урађено да сруше Београд јер није био комунистички! И још да вас питам, генерале – што пребише ваши Крајишници војводу Бојовића?

Мирковић: Немојте ви мене ништа да пропитујете, ја вас ништа не пропитујем.

Ђукић: Кажете да није било репресалија, а партизани су упали као бесни пси у Београд, увукли се за руским тенковима. И зашто пребише војводу Бојовића побогу, човека који је ослобађао Београд?

Мирковић: То су појединачни случајеви, ви живите од тих појединачних случајева.

Ђукић: И 30.000 људи је побијено тада.

Мирковић: Немате још ниједан гроб који је откопан и где је утврђено ко је тачно убијен.

Ђукић: Па то и ја вас питам, зашто се не откопају ти гробови? Зато, када се пита да ли смо за помирење или не, много више би требало да опрости ова страна која је била против комуниста. Међутим, с Новог Београда имате партизанске борце који неће ни да чују и то углавном нису борци из Србије.

Мирковић: Да вам кажем нешто, Дражи нису пресудили ни Тито ни партизани. Дражи је пресудио народ његов, његов краљ и његова влада. Прво га се одрекао краљ, односно влада, а када је дошао поново у Србију да тражи подршку, онда му је народ рекао „иди тамо одакле си дошао, доста си нам штете нанео“. Нису сви у ЈВО били као Дража, већином је то био поштен српски сељак, који је чекао да га неко позове у рат. Али, није дочекао. Ми смо и у току рата примали заробљене четнике и домобране у партизане. То је била најхуманија војска на свету!

Ђукић: О, боже... Па, убијали су кога су стигли.